11/03/2019

# “Η εξέλιξη της Νομοθεσίας στο θέμα της καύσης των νεκρών”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Λαρίσης και Τυρνάβου

Στήν ἐσπερίδα μέ τίτλο “***Αὐτοπροσδιορισμός ἐνώπιον τῆς Ζωῆς. Θάνατος, Αὐτοκτονία, Εὐθανασία, Καῦσις Νεκρῶν***“, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στό Ἐθνικό Κέντρο Ἔρευνας Φυσικῶν Ἐπιστημῶν “Δημόκριτος” τό Σάββατο 2 Μαρτίου τ.ἔ., ἔλαβε μέρος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἱερώνυμος ἀναπτύσσοντας τό θέμα “***Ἡ ἐξέλιξη τῆς νομοθεσίας στό θέμα τῆς καύσης τῶν νεκρῶν, Κανονική Θεώρηση***“. Στήν ἐσπερίδα τήν ὁποία διοργάνωσε ὁ Ἱερός Ναός Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς μίλησαν ἐπίσης, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Μεθόδιος Κρητικός, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Διαμαντόπουλος, ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀπόστολος Νικολαΐδης Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἡ Ἐλλογιμωτάτη κ. Ἀγγελική Λιόση Δικηγόρος καί ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Παναγιώτης Κίκιλης Νεφρολόγος – Διευθυντής Ε.Σ.Υ.. Τήν ἐκδήλωση παρακολούθησε πλῆθος κόσμου γεμίζοντας ἀσφυκτικά τό ἀμφιθέατρο τοῦ “Δημόκριτου”.

Ἀκολουθεῖ ἡ ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἱερωνύμου:

**«Ἡ ἐξέλιξη τῆς Νομοθεσίας στο θέμα τῆς καύσης τῶν νεκρῶν. Κανονική Θεώρηση.»**

***Μητροπολίτου Λαρίσης καί Τυρνάβου Ἱερωνύμου***

Τήν 1η Μαρτίου 2006, ἡ Ἑλληνική Κυβέρνηση ἔκανε δεκτή τροπολογία 10 βουλευτῶν διακομματικῆς ὑποστήριξης, ἡ ὁποία παρέχει τή δυνατότητα τῆς μεταθανάτιας ἀποτέφρωσης τῶν νεκρῶν στήν Ἑλλάδα (Ν. 3448/2006, ἄρθρο 35, ΦΕΚ 57, Τεῦχ. Α΄ 15-3-2006), μέ τήν προϋπόθεση ὅτι κάτι τέτοιο εἶναι συμβατό μέ τίς θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Συνεπείᾳ τοῦ ἀνωτέρω Νόμου ἐξεδόθη τό ὑπ' ἀριθμ. 31/2009 (ΦΕΚ 49/23.3.2009, τ. Α΄) Προεδρικό Διάταγμα πού περιλαμβάνει τίς «προϋποθέσεις καθορισμοῦ τῶν χώρων δημιουργίας Κέντρων Ἀποτέφρωσης Νεκρῶν», ὅπως καί τούς «ὅρους, τόν ἔλεγχο τῆς λειτουργίας τους καί εἰδικότερες προϋποθέσεις». Τελικά, ὑπογράφηκε καί Κοινή Ὑπουργική Ἀπόφαση μέ σχετικές τροποποιήσεις (Υ.Α. οικ. 141270/2009 (ΦΕΚ 1411/Β`/15-7-2009). Ἦταν ἡ πρώτη θεσμική κατοχύρωση τῆς δυνατότητας ἀποτέφρωσης τῶν νεκρῶν καὶ κατασκευῆς τῶν πρώτων ἀποτεφρωτήρων, ἄσχετο ἄν στήν πράξη δέν ἔχουμε ἀντίστοιχη ἐφαρμογή.

Ἀντιδρῶντας ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στή συνεδρίασή της τῆς 12-5-2010 ἀποφάσισε τά ἑξῆς: «Η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος μετά το πέρας των τοποθετήσεων των Ιεραρχών αποφάσισε ότι εμμένει στην προηγουμένη Απόφασή Της σύμφωνα με την οποία: «1. Γιά τους Ορθοδόξους Χριστιανούς η Εκκλησία γνωρίζει και συνιστά ως μοναδικό τρόπο αποσυνθέσεως του νεκρού σώματος την ταφή σύμφωνα με την αγία Διδασκαλία Της και την από αιώνων Παράδοσή Της. 2. Η Εκκλησία μας δεν έχει αντίρρηση για την καύση των νεκρών για τους ετεροδόξους και ετεροθρήσκους». Επιπλέον συμπλήρωσε ότι για ειδικές περιπτώσεις του προβλήματος της καύσεως των νεκρών αποφασίσθηκε όπως έκαστος των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών κρίνει και αποφασίζει κατά την ποιμαντική κρίση του, στην Επαρχία του. Για να διευκολύνει δε τους Αρχιερείς απεφάσισε όπως ειδική ολιγομελής Επιτροπή Ιεραρχών καθορίσει τα βασικά κριτήρια, που πρέπει να ληφθούν υπ' όψη, κατά την αντιμετώπιση των ειδικών περιπτώσεων, τα οποία θα συζητηθούν στην επόμενη Ιεραρχία.»» (Δελτίο Τύπου 12-5-2010). Σέ ἐπόμενη Ἱεραρχία δέν πέρασε πρόταση θέσπισης κριτηρίων γιά εἰδικές περιπτώσεις καί τελικά, ἰσχύουν μόνον τά ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 καί 2 τοῦ Δελτίου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Σημειωτέον ὅτι κατά τή Συνεδρία τῆς 11-5-2010 παρουσιάστηκε καί ἐγκρίθηκε Εἰσήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ.

Νικολάου μέ τίτλο «Ἀποτέφρωση Νεκρῶν, Πρόκληση ποιμαντικῆς εὐθύνης καί μαρτυρίας», μέ τήν ὁποία μετά τήν παράθεση ἱστορικοῦ γιά τίς κινήσεις διαφόρων στήν Ἑλλάδα πρός καθιέρωση τῆς καύσης ὡς ἐναλλακτικοῦ τρόπου διαχείρισης τοῦ νεκροῦ σώματος, ἀναφέρονται τά κυριώτερα ἐπιχειρήματα ὑπέρ αὐτῆς. Ἔτσι, γίνεται ἀναφορά στήν ἔλλειψη χώρου λειτουργίας Κοιμητηρίων στίς μεγαλουπόλεις, σέ δῆθεν λόγους ὑγείας καί ἀποφυγῆς μικροβίων, σέ ἐπίκληση ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς καί στήν τάση ἀποφυγῆς τῆς ταφῆς ὡς προβάλουσας τό ἀποτρόπαιο τοῦ θανάτου. Ἐπίσης, ἀναδεικνύονται τά βαθύτερα αἴτια τοῦ αἰτήματος τῆς καύσης, προσδιοριζόμενα στό μηδενιστικό τρόπο ζωῆς, τήν ἐπιθυμία ἀποθρησκευτικοποίησης της κοινωνίας, τήν κυριαρχία τῆς χρηστικῆς ἀντίληψης σέ βάρος τοῦ σεβασμοῦ καί τῶν ἀξιῶν, ἀλλά καί τά λάθη καί τά σφάλματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί πρακτικῆς. Συνάμα γίνεται ἀναφορά καί σέ κακές πρακτικές πού ἀναπτύσσονται ἀπό τούς ὑπευθύνους τῶν Κοιμητηρίων μέσα στά ἴδια τά Κοιμητήρια. Στήν ἴδια εἰσήγηση παρουσιάζονται οἱ καταγεγραμμένες ἱστορικά πρακτικές στόν ἑλληνικό χῶρο, καθώς καί στις ἄλλες χριστιανικές ὁμολογίες. Ἀναπτύσσεται ἡ πάγια θέση ἐπί τοῦ θέματος, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί παρουσιάζονται ἐκτεταμένα οἱ θέσεις τῆς Ὀρθόδοξης Παράδοσης καί Θεολογίας. Τέλος, ὑποβάλλονται σχετικές προτάσεις, οἱ ὁποῖες ἔγιναν δεκτές ἀπό τήν Ἱεραρχία καί ἀποτυπώνονται ἐν περιλήψει στό ἀνωτέρω παρατιθέμενο ἀπόσπασμα ἀπό τό Δελτίο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς 12-5-2010.

Ἡ ἀντίδραση αὐτή κρίθηκε καί ἦταν ἐπαρκής, στό μέτρο πού μέ τήν ἀρχική διάταξη τοῦ νόμου, δινόταν δικαίωμα ἀποτέφρωσης σέ ὅσους κατά τίς θρησκευτικές τους πεποιθήσεις ἀποδέχονταν τή μετά θάνατο ἀποτέφρωση, ὁπότε διασφαλιζόταν ὁ σεβασμός στή θρησκευτική ἐλευθερία καί τήν ἀκώλυτη λατρεία γνωστῆς θρησκείας. Ἀντίθετα, ὡς πρός τούς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς ὑπῆρχε ρητή ἐξαίρεση ἀπό τή δυνατότητα ἀποτέφρωσης, καθώς ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δήλωνε ρητά καί μέ σαφήνεια ὅτι «για τους Ορθοδόξους Χριστιανούς η Εκκλησία γνωρίζει και συνιστά ως μοναδικό τρόπο αποσυνθέσεως του νεκρού σώματος την ταφή σύμφωνα με την αγία Διδασκαλία Της και την από αιώνων Παράδοσή Της».

Καί ἐνῶ ἡ Ἱερά Σύνοδος μέ τίς ἐπανειλημμένες ἀποφάσεις της κοινοποιούμενες διά τῶν Δελτίων Τύπου διευκρίνιζε ὡς ὁ αὐθεντικός φορέας καί ἑρμηνευτής τῆς Ὀρθόδοξης Παράδοσης τή μέ δογματικές προεκτάσεις διδασκαλία Της περί τῆς ἔκφρασης τοῦ σεβασμοῦ πρός τό ἀνθρώπινο σῶμα ἀπό τή στιγμή τοῦ θανάτου καί μετά, συγκεκριμένες ὁμάδες πιέζοντας πολιτικά, ἀνάγκασαν σέ νομοθετική ἀναθεώρηση τοῦ καθεστῶτος τῆς καύσης τῶν νεκρῶν σωμάτων. Βεβαίως, πίσω ἀπό τή νομοθετική μεταβολή ὑπέβοσκε ἡ σκέψη τῆς διεύρυνσης τοῦ πληθυσμοῦ στόν ὁποῖον ἀπευθύνεται ὁ νόμος, μιᾶς πού μέ τά μέχρι τότε δεδομένα ἡ δημιουργία ἀποτεφρωτηρίων ἦταν οἰκονομικά ἀσύμφορη.

Ἔτσι, μέ τά ἄρθρα 48 και 49 τοῦ Ν. 4277/2014 «Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής και άλλες διατάξεις.» (Φ.Ε.Κ. 156/1-8-2014, τ.Α΄) ἐπανακαθορίστηκαν οἱ ὅροι χορήγησης ἀδειῶν λειτουργίας ἀποτεφρωτηρίων καί δόθηκε τό δικαίωμα ἀποτέφρωσης, αὐτή τή φορά ἀσχέτως θρησκευτικῶν πεπεοιθήσεων, σέ ὅποιον ρητά τό ἔχει δηλώσει, ἤ σέ ὅποιον ὁ/ἡ σύζυγός του, ἤ σύντροφός του σέ περίπτωση Συμφώνου Συμβίωσης, ἤ συγγενεῖς του ἕως Β΄ βαθμοῦ ἐκφράσουν σχετική ἐπιθυμία. Ἐπίσης, δόθηκε ἡ δυνατότητα λειτουργίας ἀποτεφρωτηρίων ἐντός τῶν ἤδη λειτουργούντων Κοιμητηρίων. Γιά νά φέρουμε ἕνα παράδειγμα τοῦ τί θά μποροῦσε νά συμβεῖ μέ τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων αὐτῶν. Σέ περίπτωση θανάτου μου, ἐμοῦ ὁ ὁποῖος εἶμαι Μητροπολίτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δηλαδή ἐκπεφρασμένων καί δήλων θρησκευτικῶν καί φιλοσοφικῶν πεποιθήσεων, ἐξωτερικευθέντων καί γνωστοποιηθέντων σαφῶς, ἐάν ὁ κατά σάρκα ἀδελφός μου, συγγενής β΄ βαθμοῦ, ὑπέγραφε δήλωση ὅτι ἐπιθυμεῖ τήν καύση τοῦ νεκροῦ σώματός μου, κανείς δέν θά μποροῦσε νά ἀντιδράσει νομίμως καί νά μοῦ διασφαλίσει αὐτό τό ὁποῖο ἀπό τό σύνολο τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς μου καί ἀπό τίς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μου καί τοῦ λαοῦ μου προκύπτει, ἄλλως τεκμαίρεται ὡς ἐπιθυμία μου, δηλαδή τήν ἀξιοπρεπῆ κηδεία. Κι ἄν στήν περίπτωση Μητροπολίτη αὐτό τό παράδειγμα σᾶς φαίνεται ἀκραῖο, φανταστεῖτε τί μπορεῖ νά γίνει μέ ἕναν ἄνθρωπο τῆς Ἐκκλησίας, χρόνια Ἐπίτροπο, Νεωκόρο, Ἱεροψάλτη, πού ὅμως, τά παιδιά του ἔχουν ἀποδεχθεῖ ἄλλες θρησκευτικές ἤ φιλοσοφικές θεωρήσεις κι ἐπομένως, μποροῦν νά ρυθμίσουν τήν ἔξοδό του ἀπό τόν κόσμο αὐτό ἀλλοιῶς... Ἐπιπλέον, ἐρώτημα προκύπτει ἀπό τό γιατί προβλέπει ὁ νόμος τή δυνατότητα λειτουργίας ἀποτεφρωτηρίων μέσα στά νεκροταφεῖα. Ἀπό ἐτῶν οἱ Δῆμοι ἰσχυρίζονται ὅτι τά Κοιμητήρια εἶναι κορεσμένα, δηλαδή δέν μπορεῖ νά βρεθεῖ χῶρος γιά ἄλλους τάφους. Πῶς μπορεῖ νά βρεθεῖ χῶρος γιά ἀποτεφρωτήριο; Καί γιατί δύο ἐκ διαμέτρου ἀντίθετες πρακτικές διαχείρισης τῶν νεκρῶν σωμάτων, ὅπως τουλάχιστον ἔχουν παρουσιασθεῖ στήν ἑλληνική κοινωνία μέσα ἀπό τό διεξαγόμενο διάλογο, ἐπιχειρεῖται νά συνυπάρξουν στόν ἴδιο χῶρο; Δέν εἶναι τουλάχιστον ἀπόπειρα προσβολῆς τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας;

Αὐτό πού ὡς ἐρώτημα θέτουμε, φαίνεται πώς ἀποτελεῖ τή διήκουσα ἔννοια τῆς ὅλης προώθησης καί ὑποστήριξης τῆς ἀποτέφρωσης στήν Ἑλλάδα. Ἐξ ἀρχῆς στοχοποιεῖται ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καί κατηγορεῖται ὡς ὁ κύριος «ἔνοχος» γιά τήν ἀνυπαρξία ἀποτεφρωτηρίων/κρεματορίων στήν Ἑλλάδα. Ταυτόχρονα μέ τήν προβολή ἀτυχῶν περιστατικῶν προσβολῆς σωμάτων κεκοιμημένων στά Δημοτικά Νεκροταφεῖα, ἐπιχειρεῖται ἡ συκοφάντηση τῆς κήδευσης ὡς ὑποτιμητικοῦ γιά τό νεκρό, τρόπου διαχείρισης τοῦ λειψάνου. Τό χειρότερο ὅμως, εἶναι ἡ ἐπίκληση τοῦ γεγονότος ὅτι ἄλλες Ὁμόδοξες Ἐκκλησίες ἔχουν ἀποδεχθεῖ τήν ἀποτέφρωση καί τελοῦν ἐκκλησιαστική ἐξόδιο ἀκολουθία σέ ὅσους ἔχουν δηλώσει τήν ἐπιθυμία τους μετά θάνατον νά ἀποτεφρωθοῦν. Κι αὐτό παραβλέποντας τίς ἱστορικές καί πραγματικές συνθῆκες πού ὁδήγησαν στήν ἀποδοχή αὐτή. Ἔτσι, τό γεγονός ὅτι οἱ

Ἐκκλησίες αὐτές μόλις πρό ὀλίγων ἐτῶν ἀπελευθερώθηκαν ἀπό τήν καταθλιπτική πίεση τῶν κομμουνιστικῶν καθεστώτων τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, τά ὁποῖα βεβαίως, δέν ρώταγαν πρίν νομοθετήσουν, δέν λαμβάνεται ὑπ’ ὄψη. Οὔτε πάλι τό γεγονός ὅτι λόγω τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν καί κυρίως τοῦ παγετοῦ, δέν εἶναι δυνατό στίς βόρειες περιοχές νά σκάψεις τό ἔδαφος μέσα στό καταχείμωνο. Τείνει μέ ἄλλα λόγια νά ἐπιβληθεῖ στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπό ἐκτός Ἐκκλησίας ἀνθρώπους, ἤ πάντως μή ἐκφράζοντες αὐθεντικά τήν πίστη καί τή ζωή Της, ὡς πίστευμά της μια θέση τελείως ἀντίθετη πρός τήν Παράδοση καί τῆς Λατρείας μας καί τοῦ Τόπου μας.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος, στή συνεδρία της τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 2014, συζήτησε ὅλα τά παραπάνω καί ἀφ’ ἑνός μέν ἐπεσήμανε ὅτι ἀποτελοῦν πρόκληση στό συναίσθημα τῶν πιστῶν, μέ ἐνδεχόμενο τή διάπραξη βιαιοτήτων, ἀκόμη καί ἐντός τῶν Κοιμητηρίων, παρακάλεσε θέματα εὐαίσθητα νά μήν κρίνονται στή βάση τῆς οἰκονομικῆς συναλλαγῆς καί ἀποφάσισε τήν ἀποστολή ἐπιστολῆς μέ τίς ἀπόψεις της πρός τά συναρμόδια ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν, Δικαιοσύνης καί Περιβάλλοντος, μέ τήν ὁποία καταθέτει τήν ἔντονη διαφωνία της γιά τό ζήτημα τῆς ἀπαλοιφῆς τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τοῦ νεκροῦ, οἱ ὁποῖες μέ τό νεώτερο νόμο δέν γίνονται σεβαστές καί δέν λαμβάνονται ὑπ’ ὄψη, καί γιά κάποιους ἀπό τούς ὅρους χορήγησης ἀδειῶν λειτουργίας ἀποτεφρωτηρίων, ἰδίως γιά τή λειτουργία ἀποτεφρωτηρίων ἐντός τῶν χώρων τῶν ἤδη λειτουργούντων Κοιμητηρίων. Τέλος, σέ ἐπόμενη συνεδρίασή της τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 2014, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε τήν ἀποστολή τῆς ὑπ’ ἀριθ. 2959 (ἀρ. πρωτ. 5055/2415/29-10-2014) Ἐγκυκλίου «περί τῶν κανονικῶν συνεπειῶν τῆς καύσεως νεκρῶν», ὅπου καί ἀναλυτικότερα οἱ θέσεις τῆς Ἐκκλησίας μας.

Προϊόντος τοῦ διαλόγου καί συνεπείᾳ τῶν ἀνωτέρω θέσεων καί ἀντιδράσεων, προκλήθηκε ἡ ἔκδοση τοῦ Ν. 4368/2016 «Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις.» (Φ.Ε.Κ. 21/ 21-2-2016, τ. Α΄), ὁ ὁποῖος δέχθηκε κάποιες ἀπό τίς θέσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνῶ γιά τίς ὑπόλοιπες σιωπᾶ ἀναιτιολόγητα. Τά ἐνδιαφέροντα ἄρθρα εἶναι τό 15 καί τό 92.

Ἀπό τήν ἀνάγνωση τῶν ἄρθρων αὐτῶν προκύπτει ὅτι τό Κράτος ὑπαναχώρησε ὡς πρός τή ρύθμιση τῆς διαχείρισης τῆς μεταθανάτιας κατάστασης τοῦ σώματος θανόντος ἀπό τή βούληση τῶν συγγενῶν του, ἀλλά λόγω μᾶς προφανῶς κακῆς νομοτεχνικῆς διατύπωσης μᾶς δημιούργησε ἄλλο πρόβλημα. Προβλέπεται ὑποχρέωση ὅσων ἐμπλέκονται στή διαχείριση τοῦ νεκροῦ σώματος νά ἐφαρμόσουν τήν τελευταία σχετική ἐπιθυμία τοῦ νεκροῦ, ἀρκεῖ αὐτή ἡ συμβολαιογραφική του δήλωση νά μην ἀντιτίθεται στή δημόσια ὑγεία, τή δημόσια τάξη καί τά χρηστά ἤθη. Μέ ἄλλα λόγια δέν ὑπάρχει νομοθετική πρόβλεψη ἐξαίρεσης τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν ὑποχρέωση συμμόρφωσης πρός τήν τελευταία συμβολαιογραφική δήλωση τοῦ θανόντος, ἐάν αὐτή δέν συμβιβάζεται μέ τήν αὐτοσυνειδησία Της, τούς Κανόνες της, τό λειτουργικό Της τυπικό, πολλῷ δε μᾶλλον ἐξαίρεση τῶν

θρησκευτικῶν λειτουργῶν ἀπό τήν ὑποχρέωση συμμόρφωσης. Ἑπομένως, τί γίνεται στήν περίπτωση πού κάποιος ἐπιθυμεῖ νά ἀποτεφρωθεῖ, ζητήσει ὅμως καί τήν τέλεση ἐξοδίου Ἀκολουθίας κατά τό τυπικό τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ; Εἶναι σαφές ὅτι τό ἄρθρο 15 τοῦ Ν. 4368/ 2016 δέν ἀφήνει περιθώρια ἄρνησης στόν Ὀρθόδοξο Κληρικό γιά τήν τέλεση τῆς ἐξοδίου Ἀκολουθίας, ἀφοῦ μιά τέτοια ἐπιθυμία τοῦ κεκοιμημένου προσκρούει στούς Κανόνες καί τό Λειτουργικό τυπικό τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὄχι ὅμως στή δημόσια τάξη, τή δημόσια ὑγεία καί τά χρηστά ἤθη γιά τά ὁποῖα καί μόνον ἐπιφυλάσσεται ὁ νομοθέτης. Φυσικά, εἶναι περιττό νά ποῦμε ὅτι μιά τέτοια διάταξη εἶναι ἀντισυνταγματική ὡς προσκρούουσα στήν αὐτοτέλεια τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅπως ρυθμίζεται κυρίως ἀπό τό ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος καί τόν Καταστατικό Χάρτη. Πρέπει ὅμως, καί νά κηρυχθεῖ ὡς τοιαύτη…

Ἐπιπλέον προσβολή στή Θρησκευτική Ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ ἄρθρου 92 ὅτι οἱ τεφροδόχοι θά μποροῦν νά ἐνταφιάζονται σέ τάφους ἤ σέ πρός τοῦτο συνεστημένα τεφροφυλάκεια ἐντός τῶν λειτουργούντων Κοιμητηρίων, ὡς δῆθεν συμμόρφωση πρός τήν ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία εὐθαρσῶς μέν δήλωσε ὅτι δέν θά δεχθεῖ ἀποτεφρωτήρια μέσα σέ κοιμητήρια, δέν εἶπε ὅμως, τίποτε γιά τήν περίπτωση τῶν τεφροδόχων… Ἡ ἐπιχειρηματολογία αὐτή κρίνεται ἀνάξια σχολιασμοῦ! Ἁπλῶς ἀναφέρεται ὅτι τό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ἀπαξίωσε νά ἀπαντήσει στήν ἐπιστολή πού ἀπέστειλε ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος μετά τήν ψήφιση τοῦ Ν. 4277/ 2014 καί πρίν τήν ψήφιση τοῦ Ν. 4368/2016 μέ τίς παρατηρήσεις καί προτάσεις της. Κατόπιν αὐτοῦ καί γιά νά καλύψει τούς Κληρικούς, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος στή συνεδρία της τῆς 3ης Μαρτίου 2016 ἀποφάσισε ὁμοφώνως νά αποστείλει ἐπιστολή πρός τό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν μέ τήν ὁποία νά τονίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δέν πρόκειται νά ἀποδεχθεῖ: α. Νά ἐξαναγκασθοῦν οἱ Κληρικοί Της σέ τέλεση Ἐξοδίου Ἀκολουθίας ἤ Μνημοσύνου σέ περίπτωση κεκοιμημένου ὁ ὁποῖος ἐπιλέγει τήν ἀποτέφρωση πρίν ἤ μετά τήν Ἐξόδιο Ἀκολουθία, καί β. Νά χωροθετηθεῖ τεφροφυλάκειο ἐντός Ἐνοριακοῦ Κοιμητηρίου ἤ νά ἐνταφιάζονται τεφροδόχοι ἐντός αὐτοῦ.

Σέ σύσκεψη πού πραγματοποιήθηκε στό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν μεταξύ ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Πολιτείας τέθηκαν καί πάλι τά ἐπιχειρήματα καί οἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὑπῆρξε δέσμευση προφορική γιά τή μή τοποθέτηση ἀποτεφρωτήρων μέσα στά Κοιμητήρια, ἀλλά εἰπώθηκε ὅτι δέν βλέπουν τό λόγο ἀπό μεριᾶς Πολιτείας γιατί νά μήν τοποθετηθοῦν μικρά, ἀφανῆ καί ἄδηλα ἀποτεφρωτήρια μόνο γιά τά ὀστᾶ, τά ὁποῖα προκύπτουν μετά ἀπό ἐκταφή καί τά ὁποῖα δέν ζητᾶ κανείς ἀπό τούς οἰκείους τοῦ κεκοιμημένου. Καί πάλι ἐκφράστηκαν ἐπιφυλάξεις ἐκ μέρους τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κρίνεται ἀπαραίτητο νά γίνει εἰδική μνεία στή στάση τοῦ Ἐντιμοτάτου κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου, Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου παρά τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, γιά

τήν ὅλη του ὑποστήριξη στίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας, εἰδικῶς ὅμως, γιά μιά πρότασή του πού ἀξίζει ἰδιαίτερης προσοχῆς. Διακριτικά μετά τήν ἔκδοση τοῦ Ν. 4277/2014, ἀπερίφραστα δε μετά τήν ἔκδοση τοῦ Ν. 4368/2016, ὑποστήριξε τόσο ἐγγράφως πρός τήν Ἱερά Σύνοδο, ὅσο καί προφορικά στήν τελευταία σύσκεψη στό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα συστάσεως ὁμολογιακῶν Κοιμητηρίων μέ εὐθύνη τῶν γνωστῶν θρησκευμάτων, ὥστε νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ν' ἀποκτήσει στις μεγάλες πόλεις δικά της Κοιμητήρια. Ὑπενθυμίζεται ὅτι στήν πλειοψηφία τῶν Κοιμητηρίων, τά ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἀνήκοντα στήν κυριότητα τῶν Δήμων, ἡ προσέγγιση τῶν Δήμων εἶναι τελείως ὠφελιμιστική καί οἰκονομιστική. Μέ πολλές διατάξεις κατοχυρώνεται τό δικαίωμα τῶν Δήμων στά κοιμητήρια, ἐκτός τοῦ νά εἰσπράττουν τά παγκάρια, νά ἐκποιοῦν συνάμα ἤ νά ἐνοικιάζουν τάφους, καθώς καί νά παρατείνουν τίς σχετικές μισθώσεις, καθιερώνοντας συνολικά ἕνα καθεστώς, τό ὁποῖο ἄν καί ἀφορμᾶται ἀπό τά ταφικά ἔθιμα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, οὐσιαστικά Τήν ἀποκλείει ἀπό τήν ὅποια συμμετοχή, πλήν τῆς λειτουργικῆς, παραδίδοντας τά πάντα καί πρό πάντων τήν οἰκονομική ὠφέλεια στούς Ο.Τ.Α.. Ἀπόρροια αὐτοῦ εἶναι ὁ θεσμικός χαρακτηρισμός τῶν νεκροταφείων ὡς «Δημοτικῶν Ἐπιχειρήσεων Α.Ε.»... Προφανές εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία καί θέλει καί μπορεῖ νά ἐμπνεύσει ἄλλο καθεστώς στά Κοιμητήρια, ὥστε νά διασώζεται ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ κεκοιμημένου καί νά ἀναδεικνύεται ἡ διδασκαλία Της γιά τήν Πίστη στήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Ὁ δέ ἐπιπλέον λόγος γιά μιά τέτοια διεκδίκηση εἶναι ὅτι μέ τόν τελευταῖο νόμο προβλέπεται ἡ δυνατότητα ἵδρυσης ἀποτεφρωτηρίων ἀπό ἰδιῶτες. Ἄν λοιπόν, χορηγεῖται τέτοιο δικαίωμα σέ φυσικά πρόσωπα ἤ ἑταιρεῖες, γιά ποιό λόγο ἐμποδίζεται ἡ Ἐκκλησία ἀπό τό νά λαμβάνει ἡ ἴδια μέριμνα γιά τούς κεκοιμημένους Της σέ δικά Της Κοιμητήρια; Ὁ ἀγώνας συνεχίζεται.